

Así, Shakespeare parece que realiza experiencias de laboratorio.

Coge a un hombre, le mete en un tubo de ensayo—no hay cuidado, cabe,—y le vierte un fuerte reactivo psicológico: los celos, la ambición, la duda.

Hierve y precipita el drama.

Otelo, Macbeth, Hamlet.

Respecto al sujeto, el sedimento que la existencia deja poco a poco en el alma (larvas de pena), le prepara a la confianza de los hermanos mayores del espíritu.

En el pesar, en el sufrimiento humilde, junto al fracaso, las penas encapuchadas laten; todos las llevamos, aunque, como dijo alguien, no todos tengan dedos para tocarlas. — ANTONIO ESPINA GARCÍA.

PETITA FILOSOFIA

Disquisicions dessorbre les cartes

S'ha dit, per cert ben ingeniosament, que el joc de cartes és el millor llibre d'aventures. També s'ha dit que'l joc de cartes constitueix la única activitat mental del que està mancat de totes elles i Schopenhauer ha afegit que l'home mancat d'idees per a canviar, canvia trossets de cartró.

Els jugadors de cartes afirmen seriosament que juguen per a matar el temps. Vanitat, sols pura vanitat! Ells obliden que el temps és l'únic que és etern i que lentament ens mata a tots.

L'home que juga a cartes no és pas igual a l'home que estudia, que somnia i que inventa,

Aquest no té necessitat d'omplir son buit moral *picant el tres* al senyor que té a l'esquerra Això no obstant, si un poeta, un inventor, un home de laboratori mata un senyor jugador de *tresillo*, el Tribunal el condemnarà, afirmant que ha eliminat un semblant; sentència vertaderament absurda, ja que ens apar una vertadera injustícia. Si un Edison, si un Ramon i Cajal (posem per exemple), per un atzar de la vida tinguessin la dissort de matar un jugador de cartes, tot el més mereixerien una multa de cent pessetes. Entre un home científic i un jugador de *tresillo*, entre un poeta i un jugador de *canari*, hi ha la mateixa distància matemàtica que del cigne magestuós al cap gros dintre el regne de les aigües. I això us ho puc ben afirmar: ho he amidat exactament

La realitat no existeix. Cada ésser es forma son propi univers per a estar per casa. Ho han fet tots els filòsofs coneguts. L'home que juga a cartes viu als *llims*. Ni amor, ni ciència, ni glòria, ni bonesa. Sols la minsa ambició de guanyar un grapat de calderilla. En morir, serà soterrat de la mateixa faisó que se sembla una patata. No serà afirmació massa arriscada dir que el senyor que juga al *tutti* és una prolongació del tivat oficinista Don Acèfal Adoquí, el *fòsil chupaintas vulgaris*. Pel matí, esgarrapa papers i ompla i còpia *minu-*

tas, i a la tarda canta el *vint de bastos*. Idèntica i pueril inutil litat.

L'home en possessió de una ànima *viva* (el jugador de cartes la té en estat de catalèpsia) voldria gaudir d'una ben llarga existència, d'una potent joventut que li permetés desentranyar tots els jeroglífics del seu art o de la seva ciència predilecte.

El burgès que fuma cigars i presum l'encenedor automàtic i és empedernit jugador de cartes, apar que tingui resolts tots el problemes de la vida i els enigmes de la mort Complertes ses imperioses necessitats animals, sols li interessa sa partideta quotidiana. A més és egoista, d'un egoisme desenfrenat, monstruós El savi doctor descobrirà o inventarà sèrums i fórmules per a guarir-li ses dolències. La ciència és tan romàntica i generosa, que fins els ronyons d'un senyor jugador de cartes li són sagrats per a ella! L'enginyer i l'arquitecte planejaran ponts, vaixells i habiacions amb tot confort per al seu ús. Els músics compondran i executaran dolces melodies perquè s'adormi amb la més tranquil·la beatitud. Els autors festius expremaran llur cervell fins fer esclatar sa sorollosa i estúpida rialla, funció que ajuda les bones digestions. Els poetes escriuran bells poemes perquè ell els despreciï. L'indústria serà tan previsora, que fins inventarà anelles de goma per tal de que porti ben tancat el paraigües! En fi, la humanitat entera treballarà pel seu benestar, i ell, en canvi, tirà i egoista, seguirà jugant a cartes Creieu que tal ésser mereix més consideració que qualsevolga verdura? Es que és quelcom més que un producte vegetatiu?

Quan els sacerdots hermètics volgueren eternitzar llur ciència, la xifraren en els números de les cartes; eren ben coneixedors de la passió del homes pel joc de cartes. Aqueix és el *tarot* dels bohemis, el llibre del misteri. El joc era la distracció de la antiguitat. ¿Hi ha qui negui que el titulat *farao* sigui un joc egipci? En un llibre de Restif de la Bretonne (en el segle XVIII) es parla d'un cenacle de dones alegres on es jugava al *farao*. Aquelles dones foren les vertaderes mares del *cabaret*. I el *jiley*, que saben jugar el toreros, és l'*ungla* de la qual es parla en el *Bachiller Trapaza*, amb la qual les ungles dels pillastres, amb llestesa de flor, desplomaven els incautes genovesos. — E. C.

En Francesc Costa i Costa

Amb molt sentiment per part dels socis d'aquest Ateneu, avui havem d'esmentar el pas a una altra vida del qui fou volgut consoci nostre, en Francesc Costa i Costa.

Ha mort en la flor de la joventut, quan les inquietuds i les esperances en el pervindre fan tremolar el cor dels homes generosos. Costa, malgrat i els seus pocs anys, sentia l'afany del saber, rebuscava i llegia amb vertader plaer en la nostra

petita biblioteca i s'interessava per tots els moviments que afecten l'esperit. En mig d'aquest desvari que té la majoria de la joventut i del poble, que sols glorifica les gestes sortides dels peus o dels punys, deixant de retre el degut homenatge a la intel·ligència, en Costa ens confortava com un signe d'optimisme en el pervindre. Ultra les seves inquietuds i amor a l'estudi, el nostre amic tenia una gran dignitat, tant més lloable en eixos temps en que el que manca més és dignitat, vergonya.

També escrivia; i per això nosaltres, com modest homenatge al que valia i era una promesa per a l'avenir, posem a la consideració dels lectors un dels treballs que sortiren de la seva anònima ploma.

Fanatisme i joventut

Heu-vos ací, cars amics, dos mots la convivència dels quals és impossible. A la joventut no li doneu fanatisme, ja que el fanatisme és enemic de la joventut.

No dicteu lleis a la joventut; no poseu entrebancs a la seva força impulsiva; deixeu que en son cervell hi bullin i entrexoquin les més oposades idees, les més estrafolàries utòpies; deixeu-la pensar, admirar i apassionar-se, que d'aitals apassionaments sorgiran les grans gestes assadollades d'una franca alegria que a dolls escamparà a son entorn.

La joventut estudia, recerca, dubta, admira, però eixa admiració no arriba jamai als llindars del fanatisme.

Fanatisme és senectud; fanàtic és l'ésser que ja ha viscut una eternitat; que, en esmicolar-se la joventut per la cruel grapa dels embats de la vida, quan ses forces morals, més que físiques, estan ja en ruïna, és llavors quan es concentra en una idea, en un dogma i s'aïlla i es converteix en enemic de totes les noves corrents de l'esperit, que tant enardeixen i exalten la joventut.

Amb aire reposat i convençut de posseir l'única veritat, intentarà imposarvos ses pròpies doctrines i amb frases de gel us parlarà de les vostres, que considerarà totalment equivocades, entaulant l'eterna lluita entre el passat i el present, entre el nou i el caduc que el bon sentit repeleix.

El fanatisme tendeix a perpetuar, i en son conservadurisme no construeix, sols desgasta. La joventut destrueix i immediatament crea, construeix, edifica. Heus ací perquè la joventut és eterna. Joves han estat els més grans escriptors, encara que hagin portat llur barba blanca; joves han estat els més grans pensadors, que després d'haver apurat una vida de plaers i amors interminable, ja en el llindar de la vellesa s'han entregat a l'estudi de les ciències, deixant a la posteritat el fonament d'una nova escola, una obra genial o han aconseguit descobrir qualche llei natural. Ells, lluny del fanatisme, han gaudit d'eterna joventut. — FRANCESC COSTA